

Lasteorganisatsioonidest
esimeses

Eesti vabariigis

H. Rinne

Märts 1999. aastal

Mälestusi tööst kodutütarde juhina.

Õppisin Võru I algkoolis 1921 kuni 1926. a. kevadeni. Meie koolis ühtigi lasteorganisatsioon ei olnud. Tänapäeval oli küll näinud noorimäetuses noori, kes kandidid äärega ümarapõhjalisi kübaraid. Neid nimetati skautideks. Seda teadsin ka, et skautide ridadesse kuulusid jõukamate linnakodanike lapsed. Isiklike kokkupuutumisega mul skautidega polnud. Lõpetades kooli olin veel nuppalju, et nad peavad ka päev ühe harko tegema.

Pärast algkooli lõpetamist õppisin 3 a. Võru Õpetajate seminaris, 2 aastat Läänemaa seminaris ning seminarikursust lõpetasin Tallinnas Pedagoogiühtses juures 1933. a. kevadel. Kõigis kolmes koolis valmistati mind ette õpetajametisse astumiseks, kuid sõnaresti lasteorganisatsioonidest meile ei räägitud, kuigi tol ajal tehti juba skauti- ja gaidiorganisatsioonid tegutsesid. Olid küll ka alus pandud Noorte Kõrvalduse ja Kodutütarde organisatsioonidele, kuid need olid veel nii noored, et see oli loomulik, et neist meile veel ei räägitud.

Saatusel tahtel sattusin ma 1933. a. suve lõpul Kaitse-
lõidu Võru maleva staati kantseleeriks abistajaks. Olin jäänud õpetajakohata ja mu ema oli Kaitse-
lõidu Võru maleva majahoidjaks, sellepärast sain elumistatutud koha endale.

Sün kuulsin osmanoidselt ka uutest lasteorganisatsioonidest - noorukitest ja kodutütardest ning õppisin isiklikult tundma Kodutütarde Võru staati koosseisu.

1934. a. jaanuaist määras Võu koolivalitus 72-aastase pensionile saadetud Johannes Teppre asendajaks. Tsołgos tol ajal lasteorganisatsioon polnud. Kõik mind suvel Tsołno edasi õpetajaks valiti, teigi Võu kaiteliidu ülem major Hüljiste mulle ettepaneku, asutada Tsołgo algkooli kodutütarde riikm. Koolijuhataja Eduard Marjakul polnud selle vastukamidaagi. Nii sai alguse Tsołgos kodutütarde tegevus minu juhtimisel.

Raskusi see töö mulle ei valmistanud, sest olin linnas kaiteliidu staabis juba mõningaid teadmisi omandanud selles töös.

Probleeme tekkis vorminüete muutsemisel, sest Tsołgo oli väike nukk, aga pikapeale saime ka selle arja korda. Kõik need olid praetud koondused (toiduvalmistamine, matkad ajaloolistele paikadele või looduse tundmaõppimiseks, orientu- rumimängud jne) kus me vormi ei koondanud. Piduolul koondustel aga, mis toimunud suute kodutütarde vastuvõtal või mõnel riiklul tähtpäeval (vabariigi aastapäev, võidupäev j.m.) kanti vorminüetust. Ka koolipiduolul kandid p kodutütarde ühusega vorminüetust.

Mul on tänapäeval veel sidemaid oma endiste Tsołgo õpilastega. Mõned aastad tagasi olid mul jälle kutas kass endist õpilast Laine ja Hülji Tsołgo algkoolist (nüüd on nemadki juba pensionärid). Meenutamine minevikust. Et nemadki olid kodutütarde olnud, siis meenutand nad hildimusega toimunud koondusi, mis olid pidulikul. Koondus oli alanud rüüstuse ja raportiga. Sellele järgnes küünla süütamine, kuujaures mina alla tõlunud; Tuli valgustab, tuli soojendab. Järgu see soojus ja valgus inna meie südamele. Koonduse lõpetamine sõprusüldis, kuu-

enne käte ühendamist eesistatutud kätest jõi parem olema üle vasaru käe, tähendamas, et ka võidab alati kump.

Tegigi see oli neil veel mules, kuidas kodutütar tervitab: tõstab parema käe üle kõrgusele, kusjuures kolm keskmist sõrme tähendavad lootuse kolme punkti ja on sirged, väime sõrm (ituliand huriid) painutatavse pöördla (üldhuviide) alla. Ka juhtsõna: „Isamaa auus - ole valmis!“ ning vastus: „Alati valmis“, tuli nende mulde. Siga lootuse terviti ja seadusi küll enam ei mäletatud.

Melditud olid ka luumähgad, kus üus sala oli põgenenaja, kes jättis looduslikest esemetest (kiviend, puuosad, kätid jne) maha nooli ja murel tingimärki ja teine sala - luumajad jälgi jälitand esimest salga lugedes tingimärki.

Uuel meenutand laide ja Hilju koondust, kus küpsetamine pannkoone, keetmine kohvi ja õppimine lauakattimist ning lauakombed. Eriti oli neil sellest koondusest mulde jäänud see, kuidas ma olla kohvi „ehmatanud“, et kohvipars põhja vajaks. Ega tol ajal veel oaskohvi tuntud - joodi oma kodus põletatud viljakohvi, mida maistva kohvipaagi saamises tuli küllaltki palgi panna. Seminant majapidamistundides õpetati murel kohvi keetma. Õpetaja näidis, kui kuuale kohvile sootumise kütma vett kallata, kui pada tulelt ära on tõstetud, vajab kohvipars kogu põhja. Kui lasta kohvipannul ise settida, jahtub kohv enne ära, kui selgib. Eks koolis õpitud nippe andringi koondusel kodutütardile edasi.

Kodulitised tutvustid matkadil kodukohe legendidega. Koondaril olime nendest ulnualt rääkinud. Nii õpet. tundae ruumis Tsolgo tavaliku (Ta on vanapagana lapsed). Matkadil aga tutvustime järvedega, mis olid loonud vee valgus- mnest vanapagana jälgedega.

Matkama minnes võtme kaasa ka organiseerimata klient-kaazlan.

Isolgo püruomas oli veel teinegi legendiga seotud
pala. See oli mõned kilomeetrid kaugemal asuv Kuumja-
mägi, mis oli saanud oma nime sellest, kui Rootsi
kuumjas Adolf-Gustaf II oli sõjajärgul, et vallutade
Lüti- ja Eestimaa, olla ta peatunud sellel mäel,
et süüa lõunat. Mäe tipus asus suu kivi olla
olnud einestamisel tema lauaks.

Es muu matkamisel soost igaüks oma võikivad
ja joogipudeli asetada kottile. Kes erimesena märke
joudis, sai muidugi erimesena ka õiguse ^{riigi} (lauda)na
kandada.

~~Alles~~ Tõsi kodututardega said väga palju asi mitme-
saja lihexüljelisest käsiraamatust, kust võis leida väga palju
sõnu, praatides, oruust. Olid kirjeldused koos
vastavate pildiseeniatega nagu sõlmede valmistamine, ting-
märkide valmistamine, orienteerumiseõpetus, lõksud ja nende
tüübid, telgid ja nende tulepanee, esmaabi, matka-
toitude valmistamine, mitmesuguste mängude õpetused
ja veel palju muud vajalikku.

Mu leidus inna midagi, millega koondun siia-
sada

Kodututandele konaldati ka maarondlikke üritusi.

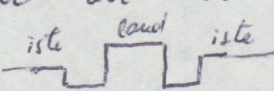
Ühest sellisest sõrm I algasid konaldatud kodutulemust võt-
sid osa ka paar tutimat Tsojgo kodutitart. Kõrs oli kodu-
tikeid üle maaronne.

Kõrs saali oli kunstlik lõne ja kodutitied istundel
hokurauakujalt ümber lõne. Vabas küljes ei olnud. Kes
enimad ja millega, seda ei mäleta. Sellest kodutulemust
oli mul ka foto, aga millise muuseumi selle korr teinud
pioneeritööga seotud fotodega andis, ei mäleta. Tõenäoliselt saadud
selle kodutitande töö keskus Tallinnas.

Igal suvel konaldati kodutitande juhtidele õppusi ja
laagereid. Oma maaronnas ühepäevaseid. Vabariiklikud kodutitande
juhtide õppused ja suvelaagrid kestsid kolmest kuni kuus
päevane.

Kahel korral võeti osa kodutitande juhtidele konaldatud
suvelagritest vabas looduses. Üks neist toimus Elva lähedal
Napramäel, teisel korral olis Valgerannas Pärnumaal.
Mõlemal korral elamine telkides.

Iga maaronna esindajad pidid oma telgi ümbur
kujundama ja kaunistama oma maie järgi. Toimus
võistlus maaronnade vahel. Hommiku lõdus peale laagri
kujunduse ka korda ja telgi sisustust ning selle otsuste-
kust. Igal hommikul toimus konna kontroll.

Toit valmistati ühiselt, kuid iga telkond tei lõdus
oma telgi juurde, kuhu oli valmistatud ka söömis-
koht. Meie kaevamine kas sellest kraavi
nagu skeemil näha. Kraavit kaevatud mulla kuhjamine
kraavide vahel ja nü tekkis muste laud, mis oli istmist kõrgem
ja kraavi oli mõnus jalad teetada kui maapiinal istumine

Toidunõud olid igal ajal kaasas, need peime järves puhtas. Iga telkruud pidi ne nuputama, kus ja kuidas ta oma toidunõusid hoidis. Nad pidid olema kergesti kättesaadavad, kohoris ei tohivanud neid hoida. Seda mäletan küll, et joogiruumid olid mitl osalise kaitse külge riputatud, aga kus olid kaunid ja lühed, seda ei mäleta.

Oli teoreetilisi loenguid, millest kogu laager osa võttis. Rohkem oli aga töid rühmades, kus mitl jagati' matilisi osi: orienteerumist, kaardistamist, kaardilugemist, esmaabi, õppimine käsitlema taimemääraid, linnuhääl järgi linde äre tundma jne. Koostati ka oruist, kus kanitati oruine, trianguleid ja teisi lihtsaid julle.

Fluistavad olid matrad. Ühiselt käidi ujumas.

Laager algas lõkkesüütamise ja lipukehkanõustega. Lõne põlis terve laagri toimuse alg. Kõik maasoonad pidid olema lõkkesuvalves ühistele järel, kui kaua ei mäleta. ^{Laagerilipp} ~~Laagerilipp~~ aga langetati õõses ja päer algas uuesti lipukehkanõustega. Mõlemad toimusid kogu laagri riistumise. Riistumisel anti edasi laagrisuhtajatele ka vajalikud teated ja nõuanded, mis kirjalisult jäid aga ka juhtkonna staabi telgi kõval asuval teadete tahvliks.

Ma ei mäleta täpselt aastat, aga arvan, et see võis olla 1937. a. suvel, kui toimus kodulütarde juhtidele ülevaatanõustamine Läänemaal. Uuemõisas endise Läänemaa õpetajate seminari peahoones, mis pärast seminari sulgemist anti sõjaväe kaitseks. Sõjavägi oli sel ajal kurni võtlaagris aga süüsi ühtid õppumisi süüsi läbi sõjaväelased. Mita päeva need õppused kestid, ei mäleta, aga rohkem kui 3 päeva.

olime süü küll.

Nendest õppustest oli osavõtjate arv samuti piiratud. Võrumaalt oli osavõtjaid 10. Olin õnnelik, et mulgi arenes osavõtta õppustest Uuemõisas. Pärast Läänemaalt seminaarist lahkumist olis ~~ainu~~ aega kuu süü käinud, kuid sellestki oli mööda üli palju aega. Tore oli külastada oma noorusmaad. Peale minu oli veel muu grupp seitsme kooliõpilast kodutütardel jahtis, üs võeti linna algkooli kodutütardel jaht ei olnud õpetajaid vaid töötas Võru postkontoris ning kümneks osavõtjaks oli muie grupi juht pr. Ebber, kes töötas kodutütardel Võru riigikooli staabikassettis.

Õppused Uuemõisas ei olnud endistest välisraamatist. Majaime suures saalis õlgedel. Meil oli sõjaväelise kord ja ohvitserid õpetasid meile rüü, sportlikke mängu, tutvustasid meile rüü, õpetasid rüü käsitlema ja laskema. Laskes tuli nii pikali, ühelt põlvelt kui ka püstiasendis. Sportlike mängude ja rüü õppimistest oli mul kogu oma tegelikus loos, rüü ja laskmist me muudugi õppisime tundma enda huvides. Vaheldusena oli see päris huvitav. Maarendade vahelise laskerõivistlusegi pidasime maha. Meie maarend oli keskmisest tulemusest kõrgemal kohal, mitmes just ei mäleta.

Ka kodutütardel oli mõeldud. Võsul asus staatsionaarne kodutütardel puhkerodu. Sinna pääsesid kodutütardel maarennast graafiku alust. Ma ei mäleta, kas see oli 1937. või 1938. a. kui minu jahtimisel viibis süü puhkerodus 15 kodutütardel Võrumaalt. Kodutütardel olid üli Võrumaa kooli tulnud. Rahjuss ei olnud Tõlpo koolist ühtegi. Mulle lehti ettepanek neile saata olla ja muudugi nõustusi. Vahetus kestis nädal aega. Majustamine

oli väikestes majades. Toidublokkis asus peahoone, kus asusid ka staap ja ruumid mitmesuguse tegevuse jaoks. Kõnaga oli siin palju kodutütarde ruumi üle vabandusi. Rõõmad olid nagu kõnemaali ^{koostatud kodutütardest} üle maasõuna. Seal oli puhata, paigest rohta ja merevesi supelda. Minu hoolaluste seas oli neli selliseid, kes merd oma ihustamaga varem polnud näinud. Mereruumi supeldanud polnud neist aga keegi.

Kõneldati matku. Külalastel paljud painu praeguse Lahemaa rahvuspargi piirides. Enik muldejäär oli matku Käsmu, kus käisime ka Kõnemaal, kuhu viis lühike madala ne kividest tehtud tee.

Väga aega sisustada võis siin ka endale midagi valmistades. Kui õpetati soovijatele puuesemete kaunistamist põletus- tehnikat kasutades. Mõningad olid siin puust tehtud toonud: taldriid, kaunid, igas suuruses kaanega ümmargused katted jne. Tooraine hind oli suhteliselt odav. Olenevalt eseme suurusest võis hind mõnest kümnendist paari kroonini. Neid osteti vastavalt sülle, kuidas rahakott lubas. Juhataja juhendaja käe all joonistati siis kavandid. Kui juhendaja selle heaks kiitis siis joonistati muster juba esemele ja elektrilise põletusnõulaga töötades jäi puu põlenud jälg eseme pinnale. Siis võis pinda katta lakiga, aga kaunistada enne seda ^{viis} mõningate pindade katmisel ka emailrõõm, mida oli paljudes värvitoonide

Minu hoolalused olid sagedased külalised selles ruumis ja valmistanud muneid kodustele viirumiseks nagu minagi.

Teistes ruumides oli puhkapoti käsutuses laual asetsevad väikesed kangasteljed, kus sai ^{vaadata} 50 cm laiust tekstiilesemeid - sülle või rätikuid. Materjalides oli

pehme villane jämedaõõritu nn. šalgalõng, mida sai jälle küllaltki odavalt osta kohapeal. Lõngad olid hüljates värviteemides. Et minuga kaasas olavad lapad olid pärit maalt, ning olid kodus kangasteljedega korrast puustunud, siis seda tuba kasutasid ühineud. Mõned, nende hulgas ka mina kudusime endale koju kaardrotmises 50x50 cm suurused rätikud. Mina kudunud kojuni 2 sest tase rätik tuli kaasa.

Mütsufone puhkus võsul oli mullegi elamusena, rääkimist siis minuga kaasas oluvatest kodutütartest.

Kaua aega töötas hiljem Rõuges õpetajana Eli Teppo, sündinud Kipperar. Tema da Ewald Kipperar oli samuti Võrumaa koolmeester. Eli oli üks neist kodutütartest, kes minuga koos Võsu puhkerekodus käis. Hiljem sõitsime Tallinna laulupeolt koos koju. Hilidimusega meenutas Eli meie rütmist Võsu puhkerekodus. Tal oli see eeldalt meles, kuid vahupeal oli möödunud aastakümneid.

Töö kodutütartega on jäänud kaugelt minevikku, kui teoreetiline töö nendega säilib mälestustes. Hiljem tuli mul klanijuhatajana töötada pioneersidega. Pionieride juhendamisel maxendamis samu teadmisi ja oskusi mida olin omandanud kodutütarde juhina.

Kui 1994.a. kirjutasin oma mälestusi oma õppimisest ja õpetajana töötamisest (1921-1940) Soomes Tampere ülikoolis professorina töötavale Tuula Raatikaisle - hilisem pr. Hyyrö, ^{kus} (oli ta huvitatud

Eestis töötanud lasteorganisatsioonidest, hakkas tema mind ennastki huvitama, kuna isikult teadsin midagi ainult kodutütarde tegevusest, muu oli mulle tundmatu. Käisin linna raamatukogus materjali kogumas ja lasteorganisatsioonide ajalugu uurimas. Põhilise materjali leidnud 1962. a. Helsingborgis ilmunud koguteosest, Eesti skautlust 50 aastat ja samal aastal Kanadas ilmunud ajakirjast „Täht“ nr. 36. Oli veel muidki materjali, mida kahtlusega, aga kahjuks pole nende nimed säilinud.

Muimuse saatsin soome mr. T. Hyyröle, kaudu sinu säilinud materjalide põhjal taastasin selle.

Lasteorganisatsioonide ajalugu ja nende tegevus Eestis aastatel 1920-1940.

Skautliku liikumise alguseks loetakse 1907. a. Inglismaal. skautluse algatajaks - rajajaks oli Baden-Powell. See liikumine levis lühikese aja üle kogu maa ja jõudis Eestisse juba 1912. a. Tsaari-Venemaa kaudu. Esimene skautide organisatsioon tekkis Pärnus. 1916. aastaks aga olid skautide organisatsioonid ka juba Tallinnas ja Tartus.

6. aug. 1920. a. deklaratsioon skautliku liikumise rajaja Baden-Powell skautide Maailma Presidendiks.

1921. a. kutsuti kokku Eesti skautide organisatsioonide üleriiklik kongress. Kõik seminaris iseseisvalt töötanud mehed liideti Eesti Skautide Maleks. Oli tekkunud Eestis esimene üleriiklik lasteorganisatsioon.

1922. a. võeti kandusele ühtne vorm. Hakkati suhtlema ka teiste riikidega.

Skautluse (poisteorganisatsioon) asujal tekkisid liidrunadega gaidide malevad Tartus 22. märtsil 1921. a.

Tallinnas 21. märtsil 1920. a.

Järgest tekkis uus malevad juurde. Noorimass malevaks, mis üldse tekkis, jäi 1937. a. kajatud Saare gaidide Male.

Enalge tegutsesid gaidide malevad iseseisvalt. 1922. a. loodi kall teisi gaidide Peavanema koht, kuid alles 1936. aastal suudeti välja töötada ühtlased normaal-konaldused malevate ja rühmadele.

1937. aastal oli gaidide tegevuses välja töötatud 4 põhimõtet:

- 1) iseloomu kanatamine
- 2) terve arendamine
- 3) tööosuse arendamine
- 4) ligemise teenimine.

Ees need põhimõtted kasvavad välja skautide tegevuse põhimõtetest.

Nii skautide kui ka gaidide töö juhimises asutati üleriigilised koolid, kus õpetati juhtides vajalikku oskust ja täiskasvanuid.

Üleriigiliste üleriigiliste nõupidamistena toimuvad kongressid ja malevalitvahelised nõupidamised juhtidele.

Lingis gaidide arv Eestis oli suhteliselt väike, kasvades pidevalt.

Nii registreeriti 1929. a. Eestis 710 gaidi
1938. a. 2539 gaidi

Skautide oli arvuliselt tunduvalt rohkem. Oma noorusest mäletan, et skautid ja gaidid tegutsesid ainult linnakoolides ja ühes nende seaduses oli, et nad iga päev jõidid saoritama vähemalt ühe hõbe.

Mäletan ka seda, et linnakoolides olid nii skautid kui ka gaidid jätkamata kodanike lapad. See on ka arusaadav, sest nende noorte tegevus oli suunatud rahvusvahelisele pinnale ja kontaktid teiste maade vastavate organisatsioonidega olid seotud kuludega.

Nü on teada, et Eesti gaidide esindajad viibsid gaidide ülemaailmses kodus Šveitsis, võeti osa gaidide rahvusvahelistest laagritest Poolas, Rumeenias, Leedus, USA-s, Ungaris ja teistes paikades.

Eesti Gaidide Maleva oli esindatud ülemaailmsel Lõuna konverentsidel Inglismaal, Šveitsis ja Rootsis.

1940. a. Nõukogude võimu tulekuga kaotas Eesti skautlus ja gaidide tegevus.

Esimeseks seegaorganisatsiooniks sai Eestis 1920. a. loodud uus organisatsioon, Noored sepad.

Parast Inglismaal toimunud skautide suurlaagris osalemist sooviti luua Eesti rahvuslik skautlus, organisatsioon, kuhu kuuluvad ainult eestlased. Asutajad olid umbes kolmkümmend 15.-16.- aastast noort. Neid toetas admiral Pitka. Majanduslikku tuge pakkus Vanematenõu, kuhu kuulusid tollaajast tuntuimad rügi- ja seltskonnategelased. Noorseppade malevaol tehti veel mitmeid. Ülemaailmne Noorseppade Lõuna staap sai asukohtaks Tartu.

Noorte seppade malevasse võeti vastu ka tüdrukud.
Organisatsiooni nimi tulitati J. Suithu luuletusest „Noored sepad”,
mille patriootilise sisu organisatsioon võttis oma loominguks.
Nii ütles selle luuletuse rüme salm:

„Vasaraid meil vuhisegu,
ääsi tuli tuhisegu,
Rauda raame,
traast taome,
tume määga, tume oda,
et võiks kaitsida oma koda.”

See organisatsioon oli mõeldud juba natuke vanematele
õpilastele. Vanuse alammäär oli 12 aastat, ülemmäär täis-
kannamaks saamine.

Noored sepad lõpetasid oma tegevuse Noorte Kõraste
organisatsiooni loomisega, õigemini lütsid rümadest.

1924. a. loodi Eesti Vabariigi Kaitseliidu organisatsioon
ja selle kujunemise joosul aastate möödumisel leidsid
Kaitseliidu juhtivad ürgkonnad, et Kaitseliidu põhilise-
mad ülesanded annaks tõhusamaid tulemusi, kui
sellise alataks juba noorte juures (isamaa-armastus,
kodukaite, kodumaa tundmaõppimine ja tema ka-
sus kaitmine jne.)

Keris enle vajadus luua eriline noorteorganisatsioon
kaitseliidu juures. Jälgiti skautliine (skaudid, gaidid)
organisatsioone ja noorte seppade tegevust. Tutvuti noorte-
organisatsioonidega naaberrajades. Soomes kandis skautlus
tugevat rahuldust vaim.

Uue noorteorganisatsiooni asutamise otsus väeti

vastu 27. mail 1930. Nii pandi alus poeglastele mõeldud
Noorte kotte organiseerimisele.

Struktuur 8-12 a. noorhauked → pesapojad
→ noorhauked.

13-18 a. noorkehtad → pesakehtad
→ kottepojad
→ noorkehtad.

norm — terassiline ülikond, rahvusmuistis rõõ, paadi-
kujuline müts — pilotka.

1940. a. organisatsiooni liitidevahelisel oli liimend 17000,
enamus maakoost.

Peamine eesmärk: õpetada oma liimend iseseisvalt tegut-
sema, tundma ja armastama oma kodumaad.

Kaitseväe Maleva juurde loodud taisekavand naise
organisatsiooni Naiskodukaitse heale alla loodi noorkehtade-
le analoogiline organisatsioon Kodutütred 1936. a. ja
see oli tütarlastele mõeldud.

Kui gaidlus ja skautlus levisid ainult linnakohtides,
kuna maal nad ei leidnud kandepinda, siis nii
noorkehtade kui ka kodutütarde tegevus oli suu-
ratud peamiselt maakohtidesse.

Nii oli 1937. a. kodutütred kokku 13712,
nest linnakoost ainult 3313
maakoost aga 10399.

Kodutütarde organisatsiooni moto: „Isamaa auus-
alati valmis”.

Organisatsiooni eesmärk kasvatada j koolist isikut,

2) türgile head kodanikkus

3) perekonda oma ülesanneti kõrgusel seavad naised ja ema.

Sellistena tahtis kodutütarde organisatsioon kodule ja noobele abiks olla järgest pealekanavate põlvkondade kasvatamisel.

Kodutütudus tegutsesid kindla plaani järgi. Nad pidid elama ruus järus.

VI ja V järk - nooremad õpilased

IV - I järk - vanemad õpilased.

Ühest järgust teise pääses järguatseli alusel. Et katseid sooritada, valmistuti sellisel kindla kava alusel. Ette oli nähtud teadmiste sõda ja oskuste hulka, mida tuli teada, et ühest järgust teise pääseda.

Mida tuli teada, selgus teemadest:

kõlbliku käitumise põhimõtted;

kodumaa ja türgikona tundmine;

tevitseid koos esmaabiga;

kodune majapidamine;

lastehoid ja vool terve rida igapäevases elus vajaliku praktiliselt oskusi.

Tähtsal kohal oli laul, mäng, sport.

Peale järguatseli võis sooritada ka erikatsed, mis võimaldand sidenerimist mitmel hoiakel.

looduse sõber; õmblus; kudumine; samavõttlane;

sportlane; kook; fotograaf jne.

Vorm: sinine seelik, sinakasvalge pluus, oranžikas kollane kaularätt, külmest kookiõmmeldud baret al pea-
katteks. Eniküljel olid küll oli kanditud kollase
ribaga. Muts se oli tumesinine. Kanditud kühile

asetati ka metallist mänu.

Pluusi vauvake oli samuti õmmeldud sinisest rüdest kodutütarde embleem.

Igas koolis oli kodutütarde juhies täiskasvanu, kes suunas ja abistas tööd noortega.

Minu tiöst kodutütardega lugesin juba ^{antud} töö algul. Lõpetuses olgu val kodutütrena astumisel footuse teust.

"Tahan olla konalis ja aus, armastada oma kodu ja nomaad, aidata ligimist ja jääda ustavaks kodutütarde põhimõttele ja määrustele."

Kodutütred ja noorkotkad lõpetasid tegevuse 1940.a.

Kokkuvõte.

Rahvusvahelised organisatsioonid:

poistele - skautide malevad linnades (1912 - 1940) } osalepsid linna-
tüdrukutele - gaidide malevad (1920 - 1940) } koolide õpilased
ja ühiskondlikud
peudest.

Skautluse eeskujul loodud Noored Sepad (1920 - 1930)

nü poistele kui tüdrukutele. eesti rahvusest.

Kaitseväe juures

poistele - noorkotkad (1930 - 1940) } ühesugused eesmärgid
tüdrukutele - kodutütred (1932 - 1940) } ja sarnane tegevus
arvestades siset
viinust.

Struktuur mõlematel ühesugune:

Nabariühlik organisatsioon
keskjuhatusel.

↓

Maakondade organisatsioon
jaonoonad ja rindoonad

↓

Koolide rühmad.

J. Rinne